

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. V. Condit monasterium Budicense, qui et quando if fecerit, et cujus
instituti virgines in eo collocarit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A quæ in ea divinitus ostensa perspexerat, partim viva voce intimata, partim litteris breviter annotata, ad nostram fecit notitiam pervenire.

S. Liborii Historia, dubiaque idcirco esse concluditur.

62 Hæc ille, *Idonem presbyterum e clericis omnibus, quos a Badurado pro sacris Sanctorum lipsanis ab Aldrico Cenomanensi episcopo impetrando Cenomanos missos refert, apertissime faciens præcipuum; verum etsi (videsis Commentarii hujus num. 14) narratio, de cujus hic fide disputamus, quemdam ecclesiæ Paderbornensis clericum, nomine Idonem, miracula, quæ in translatione S. Liborii vidisset, litteris consignasse tradat, sieque eundem, quem verbis recitatis translationis S. Liborii auctor, Idonem presbyterum memorare videatur, hunc tamen, quem nihilominus translationi S. Liborii adfuisse, non obscure etiam innuit, clericis iis et laicis, quos e legatis, a Badurado Cenomanos missis, præcipuos fuisse prodit, minime accenset, ut sane hic Historiæ translationis S. Liborii auctori, qui e clericis, pro reliquiarum impetratione Cenomanos a Badurado missis, Idonem presbyterum, ut jam docui, luculentissime facit præcipuum, non satis congruere, ne dicam, prorsus adversari, videatur.*

B Jam vero, cum hoc ita habeat, sitque præterea e multis etiam ante dictis falsitatis admodum suspecta, sunt profecto quæcumque sive de Erconrado, Cenomanensi diacono, qui Historiam translationis S. Liborii scripserit, sive de S. Meinulpho, qui legatus a Badurado Cenomanos missus fuerit, votumque ibidem nuncupavit, memorie prodit, pro dubiæ incertæque fidei relatis habenda.

qualis etiam apparet

63 Uti porro an Sanctus legationem pro Badurado episcopo suo ad civitatem Cenomanensem obierit, votumque condendi monasterii ibidem nuncupavit, ob rationes supra adductas est dubium, ita ob easdem fere, an fuerit ecclesiæ seu episcopi Paderbornensis archidiaconus, ambigendum apparet; etsi enim eadem, de qua jam plura disputata sunt, narratio (adi iterum verba num. 14 huc transcripta) S. Meinulphum nominet archidiaconum, quemadmodum tamen voti apud Cenomanos in legatione abs eo emissi mentionem non faciunt, sic nec obiti archidiaconatus meminere, qui ante contactum a Gobelino Cosmodromium florere, scriptores antiqui, ipseque vetustior etiam noster biographus Sigewardus, qui tamen, si Sanctus vere unquam fuisset archidiaconus, rem hanc silentio præteriturus fuisse non videtur. Etenim in secundo lucubrationis suæ Prologo seu Proæmio sic scribit: Annuente gratia S. Spiritus, Vitam sancti Mainulfi levitæ in spem exemplarque levitæ scripturi sumus, immo etiam ipsis sacerdotibus, qui plurimum exultabant in reddenda sacerdotii ratione, si in hujus Diaconi vixerint emulatione. Hæc Sigewardus; quibus sane, non sacerdotem, sed diaconum tantum fuisse S. Meinulphum, non obscure indicat, nullam plane interim obiti præterea ab eo archidiaconatus nec hic, nec alibi mentionem faciens; quamvis autem adhuc, uti apud Thomassinum tom. I de Veteri et Nova Ecclesiæ Disciplina lib. II, cap. 19 et seq. est videre, seculo VIII et IX seu S. Meinulphi ætate, non sacerdotes, sed diaconi dumtaxat ad archidiaconatus dignitatem possent evehi, Sanctumque adeo hac non fuisse insignitum, argui non queat ex eo, quod ad sacerdotii gradum nunquam ascenderit, attamen, cum etiam tunc archidiaconi, ut ibidem pariter Thomassinus docet, essent quodammodo episcoporum vicarii, ministerique, quod his incumbit, coad-

Octobris Tomus III.

jutores, ac summa præterea in parochos, decanos ipsosque archipresbyteros pollerent auctoritate, ampli adeo a Sancto gesti muneris, si unquam abs eo gestum fuisset, mentionem ne quidem tacitam, Meinulpho, ut diaconis et presbyteris, ita etiam archidiaconis in exemplar proposito, facturum loco proxime cit. non fuisse Sigewardum, nescio, an sat verosimile queat videri.

64 Quoquo modo se res habeat, Sancti archidiaconatum, altum de eo silentibus Sigewardo omnibusque, qui ante Gobelinum florere, scriptoribus antiquis, pro certo habere non ausim, maxime cum omnes prorsus Fasti sacri supra recensiti, quibus S. Meinulphus inscribitur, diaconi dumtaxat titulo eum condecorent. Gobelinus quidem, Fastis illis prope omnibus antiquior, Sanctum nostrum Cosmodromii Ætate 6, cap. 40 diserte vocat archidiaconum; verum hic scriptor quinque amplius seculis post Meinulphum floruit, sæpiusque in rebus, a quibus tanto temporis spatium absuit, aberrasse deprehenditur. Nec est, cur hic in subsidium etiam voces antiqua, sive Paderbornensia, sive Budicensia, Breviaria; omnia enim Gobelino posteriora sunt, solaque, ut apparet, scriptoris hujus fide Sanctum nostrum faciunt ecclesiæ Paderbornensis archidiaconum; quod fere etiam dicendum de scriptoribus recentioribus, si qui forte ex iis cum Schateno nostro Sanctum vocent archidiaconum. Ab hoc interim titulo Ocerhamus in suis ad Meinulphi Vitam Observationibus, Mabillonius loco supra cit. aliique, qui recentiori memoria de Sancto tractarunt, non pauci caute abstinere, ita verosimillime faciendum rati, quod ejus archidiaconatum pro indubitato non haberent. Atque his, ut questioni huic finem jam imponam, addi etiam non immerito posse videtur celsissimus S. R. I. princeps Ferdinandus de Furstenberg, Monasteriensis et Paderbornensis episcopus anno 1683 vita functus. Hic enim litterarum amantissimus antistes supra adhuc laudatus Sanctum nostrum in adjecta nummis imperialibus, quos primus cum ejus effigie, teste in Observationibus mox iterum cit. pag. 117 Ocerhamo, cudi curavit, epigraphæ dumtaxat inscribit diaconum, fuissetque archidiaconi titulo verosimillime hic non parsurus, si ad dignitatem hanc certo illum fuisse evectum, credidisset.

AUCTORE C. B.

Sancti archidiaconatus.

§ V. Condit monasterium Budicense, qui et quando id fecerit, et cujus instituti virgines in eo collocavit.

Condendi monasterii proposito intensiore desiderio, quod S. Meinulphus animo conceperat, votum verosimillime, quod Cenomanis nuncupavit, non accessisse, § præcedenti edocui, proximum est, ut, qui et quando suum illud propositum seu consilium executioni mandarit, nunc exponam. Etsi indubie, quod condere statuerat, monasterium a fundamentis videre quamprimum erectum, impensissime Sanctus desideravit, operi tamen manum illico non admovit, quod, quo illud loco collocaret, dubius atque incertus aliquamdiu hæserit. Ita docet num. 12 Sigewardus, antiquior noster biographus, cui etiam Gobelinus in Sancti Vita num. 12, at non item in Annal. Paderborn. Schatenus consonat. Etenim posterior hic scri-

Dubius Sanctus circa locum, quo conderet monasterium,

ACTORE
C. B.

ptor e cujus opinione, conceptum diu ante condendi monasterii consilium in Budica sese exsecuturum, Cenomanis S. Meinulphus vocit, hæsitacionem illam seu animi perplexitatem voti hujus nuncupationi ex interpolata, de qua vide- sis præced. §, Sigewardina Sancti nostri Vita subjungit; quæ altera est, eum inter et Sigewardum, quo tamen hic standum apparet, discrepan- tia intercedens. Verum qualiscumque hæc sit, in asserenda equidem circa locum, quo exstruendum esset monasterium, Sancti hæsitacione seu animi perplexitate ambo consentiunt, uti et in trando modo, quo hac illum divina benignitas expeditur.

didicisse hunc
miraculo
narratur;

66 Et hunc quidem in *Annal. Paderborn.* pag. 112 et seq. Schatenus hisce verbis exponit: Pastor, quem (sanctus Meinulphus) habebat pecorum in patrimonii agris, dum sub nocte gregi invigilat, videt locum, in quo monasterium (Budicense videlicet) est, miræ lucis splendore illustratum; et dum curiosius exploranda rei causa accedit, conspiciit cervarum gregem modo chori instar sacri stare, modo circuire locum. Quo insolito spectaculo percussus ad B Meinulphum properat, et quæ viderat, enarrat. Ille, his auditis, statim, ut erat, in cogitationem venit, divinitus sibi monstrari locum, in quo monasterium collocet; lætusque Baduradum episcopum accedit, cui dum hæc exponit, «Non nobis,» inquit ille, «vana hæc sunt, quando» et per pastores Deus augustiora etiam denun- tiavit in nascente Filio.» Verum cum in hu- jusmodi sæpe compertus sit daemon angelum lucis induere ad ludificandos homines, consul- tum habuit certius explorare indicium. Quam in rem Meinulphus deductus a pastore ad locum, quum noctem istichumi stratus precando trans- igit, locum rursus et splendore lucis et cervarum grege, et quo pastor ante ritu circumfusum, videt. Hic jam multo lætior Meinulphus ad Pon- tificem redit, et quæ ipse viderat, ex integro denarrat. Nec tamen his confisus episcopus, jubet terno rei veritatem signo explorari. Ob- sequutus ad hæc Meinulphus noctem iterum ex propinquo inter preces agit; iterumque eadem, quæ ante, species cervarum cum fulgore lucis objecta. Quæ ubi ad pontificem retulit, «Nihil,» ille inquit, «Meinulpho, ambigas, locus tibi» cælestibus signis satis monstratus est, quare» opus aggredere.»

de hujus ta-
men aliorum-
que duorum
miraculorum

67 Ita ille, ea omnia, quæ Sigewardus, Gobelinum sibi etiam hic consentientem habens, pro- lixiori oratione num. 13 et tribus seqq. enarrat, compendio complectens. Verum cum Sigewardus duobus saltem seculis circiter a monasterii Budicensis fundatione, per Sanctum nostrum facta, abfuerit huicque etiam auctor antiquior, e quo sua hausit, æqualis haud exstiterit, nescio, an miraculum, quo Meinulphus locum ædificando monasterio divinitus didicisse, verbis recitatis narratur, sola, qua nititur, Sigewardi antiquiorisque, qui huic præluvit, scriptoris auctoritate fidem inventurum sit apud omnes omnino eruditos, quorum nonnulli, utut etiam pii ac religiosi, fere pro commentis, unice ad illustriores reddendas monasteriorum origines inventis, habere solent miracula, quæ horum fundaciones exstructionese comitata feruntur, nec tamen in scriptoribus syn- chronis fideiæ indubiæ monumentis fundata in- veniuntur. Eandem etiam ob causam dubito, an pro veris admissuri sint idem eruditi duo alia miracula, a Sigewardo num. 18, 19 et 20 relata,

quorum altero Sanctus, cum jam, quam petierat, D ædificandi in loco sibi prodigiose ostenso mona- sterii facultatem ab imperatore impetrasset, sa- cras Sanctorum reliquias, in monasterii ex- struendi templo collocandas, divinitus accepit, altero cereum, qui inter cornua Dominicæ Crucis signum, miro splendore effulgens, ferret, eo ipso spectavit loco, quo postea Budicensis monasterii ara princeps fuit erecta. Quod ad me pertinet, etsi quidem omnia jam memorata miracula, quæ monasterii Budicensis initia admodum illustra reddiderint, traducere ut certo falsa, animus non sit, ea tamen, utut locis jam cit. ab ipso anti- quiori S. Meinulphi biographo Sigewardo relata, habere etiam pro indubiæ veris non ausim.

68 Idcirco præsertim ita animo comparatus sum, quod, cum scriptor vetus, quem secutus est Sigewardus, a Sancti nostri ætate (vide, quæ num. 10 dicta jam sunt) uno ut minimum circiter seculo abfuerit, debitoque in scribendo delectu usus non noscatur, ambigendum rear, an illa credulus nimium non accepit e sola apud populum vigente traditione aut fama, neutiquam sane apta ad fidem faciendam miraculis, quæ, quod rarius accidant, accidisseque nihilominus, quæ ab impostoribus erant conficta, facilius multo, quam par esset, imperitum plane mirabiliumque amore præpostere abreptum vulgus olim credide- rit, suspecta fere sunt aut certe pro non indubiis habenda, nisi eum fidei undequaque probatæ ac notæ, qualis profecto non est popularis traditio, documentis scriptoribus nituntur. Nec est, cur, dum hæc dico, pro relatis a Sigewardo, de quibus hic, miraculis in medium adducas veteres mona- sterii Budicensis litteras infra huc transcribendas atque, ut apparet, in *Wilhelmi Paderbornensis episcopi privilegio num. 104 et seqq.* hic recitan- do etiam citatas, in quibus S. Meinulphus di- vine revelationis instinctu cælestique visione instructus monasterium Budicense condidisse asseritur; cum enim hæ litteræ in fine etiam ha- beant, ordinationem, a S. Meinulpho vivente in monasterium Budicense invecam, per plures an- nos, eo jam vita functo, adhuc stetit, liquet, illas diu a Sancti obitu fuisse conscriptas, dubita- rique idcirco posse videtur, an ipsa etiam vel Sigewardi vel saltem scriptoris antiqui, qui Sigewardo præluvit, ætate posterioris non sint; unde consequitur, ut fidei indubiata miraculis illis, utpote absque vade synchrono ac æquali ægerrime credendis, conciliandæ parum conducant.

veritate non
undequaque
constat.

E

F

69 Verum quidem tandem de his sit, San- ctum equidem condendi monasterii propositum, quod animo conceperat, executioni in Budica mandasse, certum est atque extra omnem contro- versiam positum; ita enim tum ambo nostri bio- graphi Sigewardus et Gobelinus, tum omnia, quæ Budicensis monasterii fundacionem tangunt, mo- numenta antiqua testantur, nec unum, qui rem vel neget, vel vocet in dubium, e scriptoribus sive vetustis sive recentioribus invenio. Verum multum abest, ut ita inter hos quantum ad tem- pus, quo id Sanctus fecerit, conveniat. *Mabillo- nius Annalium Benedictinorum lib. 35, num. 80,* annum 860 assignat, eique assentitur *Sigismundus Calles, Societatis nostræ sacerdos, Anna- lium Ecclesiasticorum Germaniæ tom. 3, quem anno 1737 Viennæ Austriæ typis edidit, pag. 428 sic scribens:* De Bodecensi sive Bodickhei- mensi virginum cœnobio in Paderbornensi diocesi Mabilonio assentiendum, qui ejus origines ad hunc annum (860 nimirum) refert, nulla con-

Monasterium
Budicense,
non tamen ut
Mabilonius
statuit.

A conditoris mentione facta. Ita ille; verum ut quid Mabillonio hic assentiendum pronuntiat? An, quod Budicense monasterium anno 860 exstrui fuisse captum, solidis argumentis probet hic auctor? Sed nullum adducit. An forte, quod annum 860 a Mabillonio recte assignari, laudato Annalium Ecclesiasticorum Germaniæ auctori aliunde constiterit? Verum id nec ipse edicit, nec facile credidero: quæ enim Sigewardus, antiquior noster biographus, quo meliorem, ut jam monui, de Sancto tractantem scriptorem non habemus et quo propterea, dum nihil obstat, standum, de monasterii Budicensis constructione memoriæ prodit, necessario videntur exigere, ut id certe ante annum 860 condidit.

70 Rem sic ostendo: Non diu post visionem, Schateni verbis num. 66 hic memoratam, qua ter repetita S. Meinulphus locum, condendo monasterio aptum, divinitus didicerit, datum fuisse monasterio Budicensi initium, antiquior Sancti Vita, per Sigewardum exarata, non obscure indicat, uti quisque, qui hanc a num. 17 ad num. usque 22 evoluerit, facile deprehendet. Adhæc visionis illius S. Meinulphum, cum primum pastori suo seu

B subulco fuisse oblata, participem fecisse prædictum pontificem, id est, Paderbornensem, utpote de quo solo pontifice ante mentionem fecerit, episcopum Baduradum, eadem Vita seu Sigewardus num. 15 notat, ut, monasterium Budicense, Badurado Paderbornensem moderante ecclesiam, exstrui fuisse verosimillime captum, e Sigewardo manifestum appareat. Jam vero in Corbeiensibus monachi anonymi Annalibus, quos anno 1698 e Ms. publici juris fecit Christianus Franciscus Paullini, ad annum 859 Baduradus, seu, ut etiam ab aliis scribitur, Bathuratus Paderbornensis episcopus vita functus signatur his verbis: Mortuus vicinus noster episcopus Bathuratus. Quiescat in pace. Et hanc quidem Baduradi mortis epocham e laudatis Annalibus adeo certam putavit Georgius ab Eckhart, ut in suis de Rebus Franciæ Orientalis Commentariis lib. xxxi, num. 33 ita pronuntiarit: Schatenius de anno mortis Baduradi, episcopi Paderbornensis, incertus est, conicit tamen ex rebus gestis eam in annum Christi 859 referendam esse. A vero ipsum non aberrasse, Annales Corbeienses evincunt, in quibus: « 859, mortuus vicinus noster » episcopus Bathuratus. Quiescat in pace. Suc-

C cessit Luithehardus Saxo. » Catalogi episcoporum Paderbornensium, seculo præterito ad finem inclinante typis vulgati, auctor, atque ipse Sigismundus Calles, licet interim ex dictis monasterii Budicensis origines anno 860 hic innectat, Baduradi Paderbornensis episcopi obitum anno pariter 859 consignat, et sane ob Annalium Corbeiensium auctoritatem non alio, quam hoc anno Baduradus e vicis sublatus videtur, ut proinde Budicense monasterium, utpote cui, sedente hoc antistite, datum fuisse initium, e Sigewardo jam viderimus, ante annum 860 exstrui fuisse captum, necesse sit.

860 71 Attamen cum Annales Corbeienses non citius quam seculo xv provecio, uti in prævio suo ad hos Monito laudatus Paullinus probat, fuerint contexti, hineque forte futurum sit, ut omnibus æque ac Eckhardo indubitatum non faciant, anno 859 e vicis abisse Baduradum, alio adhuc argumento monasterii Budicensis origines ante annum 860, imo etiam ante annum 844 locandas ostendo. Etsi S. Meinulphus locum, quo monasterium conderet, divinitus jam fuisse edoctus, consultum

tamen una cum Badurado Paderbornensi episcopo habuit, sacrum ædificium non prius inchoare, quam cum id faciendi facultatem a principe, cui Paderbornensis episcopatus atque adeo etiam vicus Budicensis tunc suberat, impetrasset. Ita luculentissime num. 17 docet Sigewardus, subdens deinde quatuor proxime seqq. numeris etiam ea, quibus non obscure prodit, non diu a petita impetrataque facultate illa manum operi a S. Meinulpho fuisse adnotam. Verum quis qualisque princeps fuit, a quo erigendi Budicæ monasterii facultatem Sanctus obtinuit? Ut id palam fiat, verba, quæ loco proxime cit. Sigewardus suppeditat, consideranda sunt; sic habent: His ita peractis, B. Mainulfus, simulque episcopus, ad fidem visionis divinitus incitati, cedere tamen decreverunt regiæ auctoritati, humiliter adimplentes illud præceptum: « Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter » Deum. » Sciebant enim, quia in vitium culpæ ducit fuga, si caret arte. Nam si monasterium hoc regis injussu construeretur, forte aliquibus suspicio nasceretur, quod hi non essent legitimi monasteriorum constructores, qui vicarii Dei, id est, regis, fierent contemptores. Quod ne fieret, B. Mainulfus cartam testamenti ab imperatore rogavit, quam rogatam, ipsius videlicet regis annulo insignitam, accepit, acceptamque secum revexit. Ita antiquior Sancti biographus, principem, quem S. Meinulphus pro obtinenda monasterii condendi facultate adivit, regem simul et imperatorem appellans, ut princeps, cui Westphalia tunc parvi, imperatoria dignitate verosimillime fuerit ornatus. Jam vero cum Westphaliæ Ludovico Pio imperatori ab anno 844, quo certe nondum conditum erat Budicense monasterium, usque ad annum 840, et ab hoc anno usque ad annum 876, quo jam dudum obierat Meinulphus, Ludovico Germaniæ regi, Ludovici Pii filio, qui imperator nunquam fuit, paruisse constet, consecrarium est, ut a Ludovico Pio imperatore construendi monasterii facultatem Sanctus impetravit, ac proin, ut monasterium Budicense, utpote non diu post datam hanc Meinulpho facultatem exstrui ex dictis captum, sub Ludovico Pio, atque adeo ante annum 844, quo hic princeps jam obierat, initium accepit.

72 Ad alias modo, quæ ab aliis scriptoribus nec etiam, fundationi monasterii Budicensis assignantur, ut Baronius aliique ex epochas discutendas progrediamur. Ferdinandus facultate condendi monasterii, Paderbornensis episcopus, ut narrationem, huc transcriptis num. 14, iterumque num. 56 verbis conceptam, in quantum ea S. Meinulphus eotum in translatione S. Liborii, anno 836 facta, fundandi in Budica monasterii nuncupasse traditur, confutet, in Monumentis Paderbornensibus pag. 220 et seq. scribit hunc in modum: Nulla... hujus voti apud Cenomanos nuncupati fit mentio in Vita S. Menolphi, quæ exstat, et quam ipse Gobelinus conscripsit. Imo huic narrationi adversari videtur, quod S. Menolphus jam ante, quam ad Cenomanos legatus (non minus incertam esse hanc Sancti legationem, quam votum, quod hic revocatur in dubium, e supra num. 58 et tribus seqq. dictis apparet) iret. Ludovicum Pium imperatorem, suasu Baduradi episcopi, an. 846 Aquisgrani in concilio Provinciali accesserit, facultatem ædificandi monasterium ab eo impetraturus, et quod Ludovicus, grato animo petitionem ejus acceptans, litteras suo signatas sigillo super suo consensu gratiose concesserit. Ita laudatus Paderbornensis episcopus, pro se etiam citans Baronium, et merito quidem: hic enim

AUCTORE
C. B.

E

F

AUCTORE
C. B.

enim in Annalibus suis Ecclesiasticis ad annum 816 ita memorie prodit: Hoc anno tertio Ludovici Pii nimirum imperatoris ab eo celebratum constat conventum provinciale Aquisgrani, in eoque sanctum Meinulphum accepisse licentiam edificandi monasterium virginibus canonicis Regularibus, habent vite ejus Acta a Gobelino conscripta. Sanctum itaque, jam inde ab anno 816 facultatem extruendi monasterii a Ludovico Pio imperatore Aquisgrani in concilio provinciali impetrasse, tam Baronius, quam Ferdinandus Paderbornensis episcopus existimavit. His autem etiam consonat Severinus Binius in suis ad hoc concilium Notis et Overhamus in Observationibus ad Sigewardinam Sancti nostri Vitam, amboque, non secus ac Baronius et Ferdinandus Paderbornensis episcopus, in rem suam laudant Sancti nostri Acta, a Gobelino conscripta.

quam Mei-
nullo ex
Gobelino male
intellecto

73 Quod si porro quatuor hisce scriptoribus assentiendum sit, consecrarium est, ut, quod hi etiam existimant, monasterium Budicense, utpote brevi post facultatem extruendi cenobii, quam Sanctus a Ludovico Pio impetrarat, condi ex dictis captum, anno circiter 816 aut sequenti initium accepit. Verum facultatem illam nec anno 816 in concilio Aquisgranensi impetrasse Sanctum nostrum, nec tunc impetratam tradi a Gobelino in hujus Vita, jam nunc dicenda aperient. Et primo quidem, ut id a Gobelino non tradi, probatum dem, ea dumtaxat, quæ hanc in rem in Annalibus ecclesiasticis Francorum ad annum 832 num. 20 Cointius observat, huc transcripsisse suffecerit. Auctor... inquit de Gobelino, Vitæ non inuit, illum (Sanctum Meinulphum) anno tertio Ludovici (Pii imperatoris) in Aquisgranensi conventu accepisse licentiam edificandi monasterium virginibus canonicis Regularibus. Sed tantummodo testatur de construendo monasterio consilium ab illo susceptum esse, cum Ludovicus Caroli Magni filius imperabat, et Ordo Canonicarum post Aquisgranensem conventum florere jam coeperat. Textum superius allegatum denuo repetimus. « Etsi vero de illo eligendo » loco ad structuram templi jam nulla apud » eos, id est, apud Baduradum Paderbornensem » episcopum et apud Meinulphum diaconum, » relicta esset ambiguitas, censuit tamen episco- » pus hæc in re deferendum authoritati regie, ut » sine illa nihil operis ibidem inchoaretur. Ea » autem tempestate Ludovicus, filius Caroli » Magni, imperii habenas moderabatur, et in » concilio provinciali apud Aquisgranum anno » tertio imperii ejus habito, Ordo Canonicarum, » quas seculares vocant, tum recens institutus » erat. » Tota quæstio vertitur circa hanc vo- » cem RECCENS, cujus significatio ad annos duodecim et amplius extendi potuit ab auctore, qui scribebat seculo decimo-quinto seu post annos septingentos ab Aquisgranensi conventu et ab instituta Canonicarum Regula.

jam inde ab
anno 816 con-
cessam fuisse
crediderunt,

74 Hactenus Cointius, cui deinde in Criticis ad annum 816 et 832 etiam assensus est Pagius; recitata autem hic a Cointio Gobeliniana verba, etsi e Sancti per Gobelinum Actis, prout ea, stylo mutato, Surius edidit, dumtaxat deprompta, genuinum Gobelini sensum, uti cuique Sancti Vitam, ipso scriptoris hujus stylo edendam, num. 45 insipienti patescet, ad animum exprinunt, ut jam inde ab anno 816 condendi monasterii facultatem in concilio Aquisgranensi petisse impetrasseque S. Meinulphum, certissime in hujus Vita Gobelinus non tradat. Et vero, etsi traderet,

fidem non faceret tum ex eo, quod a Sancto concilioque Aquisgranensi quinque amplius seculis remotus vixerit, tum ex eo, quod Meinulpho facultatem illam in concilio Aquisgranensi anno 816 non fuisse concessam, rationes non leves videantur evincere. Quid enim? Sanctus, ut supra jam docui, anno 793 aut forte etiam non nihil serius mundo natus est, ut anno 816 tertium dumtaxat supra vigesimum ætatis suæ annum verosimillime attigerit; cui vero sat credibile appareat, viginti trium solummodo annorum juveni aut condendi monasterii, in quo sanctimoniales collocaret, consilium incidisse, aut id faciendi facultatem in concilio Aquisgranensi anno 816 a Ludovico Pio imperatore factam fuisse? Ad hæc Schatenus, qui, perperam pariter pro se Gobelinum citans, licentiam monasterium pro virginibus canonicis Regularibus instituendi in concilio Aquisgranensi anno 816 accepisse S. Meinulphum, cum Baronio aliisque supra laudatis culti, in ea opinione est, qua Sanctum tunc fuisse diaconum, existimat.

75 Ita scilicet statuendum, verosimiliter duxerit, quod Sancto non prius, quam cum jam ad diaconatus ordinem fuisset promotus, licentiam illam seu facultatem datam fuisse, arbitraretur; qua quidem in re falsum eum non esse, verosimillimum apparet; ast sanctum jam inde a concilio Aquisgranensi tempore seu ab anno 816 diaconum fuisse, credere idcirco non possum, quod tunc tertium dumtaxat, ut jam docui, supra vigesimum ætatis suæ annum egerit (verique, ut Thomassinus de veteri et nova Ecclesiæ Disciplina tom. I, lib. II, cap. 69 docet, duobus tribusve regnantis Carolinæ familiæ seculis seu certe seculo a Christi nativitate VIII et IX, quo posteriori monasterium Budicense est conditum, e sacrorum canonum præscripto cautum, ne quis ante vigesimum quintum ætatis suæ annum diaconus ordinaretur. Nec est, quod opponas, in illa Ecclesiæ lege seu præscripto ob morum gravitatem, egregiasque animi dotes, quæ in ordinandis elucebant, dispensatum aliquando fuisse; etsi enim id a vero minime alienum sit, re tamen vera nominatum quantum ad aliquem fuisse dispensatum, non creditur, nisi cum id factum, suadent rationes graves ac solidæ, quales cum pro Sancti nostri ad diaconatum ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promotione militare, non inveniuntur, fuisse eum jam inde ab anno 816 diaconum, non apparet, verosimillimeque proinde nec tunc condendi monasterii facultatem, utpote ei primum a suscepto diaconatu verosimiliter ex dictis concessam, a Ludovico Pio impetravit. Hinc porro jam consequitur, ut monasterium Budicense, utpote ante impetratam illam facultatem condi ex dictis non captum, nec anno circiter 816 initium accepit, contra ac Baronius alique scriptores supra laudati sensisse videntur ac porro debent, cum dubitandum non sit, quin Sanctus, monasterii extruendi facultate obtenta, manum operi statim admoverit.

77 At vero, inquit, quo ergo tandem tempore circiter aut anno monasterium Budicense extruere cepit? Cum nec ante annum 817 nec post annum 841, uti ex jam dictis pronum est colligere, sacro illi edificio datum fuerit initium, consequens est, ut id illo temporis spatio, quod ab anno 817 ad annum usque 841 excurrit, factum fuerit. Verum nonne res paulo etiam propius definiri potest? Verosimile apparet, S. Meinulphum duos ut minimum annos circiter edificando Budicensi monasterio ejusque templo insumpsisse, hocque statim,

existimasse
necesse est,
anno circiter
816.

E

F

sed illo tem-
poris spatio,
quod ab anno
825 ad an-
num 856

A statim, cum ad apicem fuisset perductum, dedicari curasse. Annum ergo, seu tempus, quo circiter monasterium Budicense initium acceperit, habebimus compertum, si, quo tempore circiter templum, ei adjunctum, dedicari contigerit, compererimus. In hoc igitur inquiramus. Budicense templum, ut Sigewardus num. 22 docet, 4 Idus, id est, 10 Novembris die Sanctus dedicari fecit, ut adeo hæc dedicatio, cum ecclesiarum dedicationes diebus Dominicis fieri olim soluerint, verosimilime facta fuerit aliquo anno, quo 10 Novembris dies in diem Dominicam incidit. Jam vero, cum ab anno 817, ante quem certe condi ex dictis non cepit Budicense monasterium, ad annum usque 850, quo ex dictis pariter conditum jam dudum fuerat idem monasterium, quinque dumtaxat anni, 821 scilicet, 827, 832, 838 et 849, quibus 10 Novembris dies in Dominicam incidit, inveniantur, aliquo e quinque hisce annis ecclesie Budicensis dedicatio verosimillime contigerit. Atque hoc primum est, quod pro hac arctiori temporis termino illiganda occurrit; captum modo proseguamur. Cum ante annum 844 seu obitum Ludovici Pii imperatoris, ut jam docui, condi cepit Budicense monasterium, verosimileque non sit, aut huic et templo adjecto ædificando decem circiter annos fuisse impensos, aut hoc non prius, quam cum jam quinque annis circiter ad umbilicum fuisset adductum, dedicandum curasse Sanctum, in annum usque 849 differri posse non videtur illius dedicatio. Neque etiam anno 821 factam fuisse apparet, quod sic ob jam dicta locari deberent anno circiter 849 monasterii Budicensis initia, quod tamen a Sancto condi tunc non cepisse, ætas ejus nimis parum adhuc tum protracta suadet, quodque multo serius condi abs illo fuisse captum, vel ex eo apparet, quod Sigewardus, dum de miraculo, quo locum monasterio ædificando aptum Sanctus didicerit, n. 15 et 16 tractat, de eo, veluti de perfecto triginta jam annorum viro, loqui videatur.

occurrit, con-
dere verosimi-
liter cepit,

78 Restat ergo, ut ecclesie Budicensis dedicatio vel anno 827, vel anno 832, vel anno denique 838 acciderit. Hinc porro jam consecrarium est, ut monasterium Budicense, utpote cui temploque adjecto ædificando duos ut minimum annos circiter Sanctus ex dictis verosimiliter insumperit, initium non serius quam circiter vel anno 825, vel anno 830, vel anno denique 836 ac proin decennio illo, quod ab anno 825 ad annum usque 836 excurrit, verosimiliter acceperit. At vero, inquit, monasterium Budicense anno 837 condere aggressus S. Meinulphum, Schatenus ad hunc annum in *Annal. Paderborn.* affirmat, eique etiam assentiuntur *Annales Corbeiensis* supra laudati. Fateor, sic habet: verum Schatenus sola id asserit fide Sigewardine Sancti nostri Vitæ, quam sibi prælucentem habuit, quamque interpolatione esse corruptam, num. 60 edocui; quod autem ad *Annales Corbeiensis* pertinet, præterquam quod horum auctor, utpote qui non citius quam sæculo xv jam multum protracto scripserit, fidem certam hac in re facere non possit, annum 837, cui monasterii Budicensis fundationem innectit, dumtaxat forte collegerit ex illatis per librarios in *Cosmodromium Gobelinianum* verbis, quæ num. 14, iterumque num. 56 huc transcripsi, quæque quam sint sublestæ fidei, num. 61 et binis seqq. ostendi. Adhæc *Annales Corbeiensis* hæc solummodo verba ad præsens institutum facientia suppeditant: 837. S. Meinolphus monasterium sanctimonialium fundat in Bodeke; quæ ita pos-

sunt accipi, ut non necessario significant, S. Meinulphum anno 837 condere cepisse Budicense monasterium, sed dumtaxat vel hoc illum tunc absoluisse, vel, quod significationi verbi fundare apud mediæ et infimæ Latinitatis scriptores magis congruit, jam absolutum redivitibus annis, quæ nutriri possent ejus incolæ, auxisse. Ut sit, anno 837 condi cepisse Budicense monasterium, vero idcirco simile non apparet, quod sic templum, ei adjectum, utpote quod anno 849 dedicatum non fuisse jam docuerim, anno 838, uti ex jam dictis facile colligebat, dedicari debuisset, verosimileque non appareat, sacrum illud ædificium intra unius anni spatium adeo fuisse promotum, ut tunc dedicari potuerit. Quod cum ita sit, monasterium Budicense eo temporis spatio, quod ab anno 825 ad annum 836 excurrit, condere cepisse S. Meinulphum, verosimile apparet. Dispicimus modo, qui idem monasterium Sanctus noster e bonis suis fundarit.

79 Veteres monasterii Budicensis Literæ, in *Monumentis Paderborn.* a Ferdinando Paderbornensi episcopo pag. 221 productæ, opportune ad institutum nostrum sic habent: Beatus Maynulfus divinæ revelationis instinctu cælestique visione instructus, quoddam monasterium, quod Westphalica lingua Bodeken, quasi parvum dolium appellavit, in terra patrimonii sui, approbante imperatore, qui tunc Aquisgrani fuerat, solemniter construxit, et ipsum monasterium de bonis suis temporalibus, quæ multa erant, largiter dotavit. et inibi nobiles feminas et devotas, quæ vulgariter Doem-Vrouwen nuncupantur, instituit, quibus sanctus Vir omnem foris evagandi occasionem in vim majoris stabilitatis præcludere volens, provida dispensatione constituit sex armigeros circumjacentes, tamquam procuratores monasterii prædicti, quibus bona sua abundanter distribuit, tam in villis, quam in grangiis, ut de his bonis monasterio prædicto certis temporibus anni omnia necessaria pro victu et vestitu ministrarent. Sed et aliis vasallis armigeris bona pædalia contulit, ut et ipsi essent fideles defensores monasterii prædicti, et subjecti eidem. Propter hoc omne ejus infeodandi, et conferendi ipsa bona pædalia transtulit in ipsas dominas et earum monasterium. Porro his munitionibus feminarum non contentus sanctus pater Maynulfus, potentiores nobilem de vicinis constituit in præfectum, et superiorem defensorem omnium bonorum monasterii, ac causarum emergentium, quantumcumque certis sibi bonis, ac pensionibus de singulis officiis, ut commodius onus hujusmodi portare posset, deputatis, ut his vallatæ circumquaque tutoribus prædictæ feminae Deo devotis famularentur obsequiis. Cujus quidem ordinationis et institutionis dispositio literis sigillatis expressius habetur in prædicto monasterio, et stetit hæc ordinatio per plures annos post mortem beati viri Maynulphi. Ita hæc tenet dictæ literæ, docentes, non tantum Sanctum monasterii, a se exstructo, de patrimonii sui bonis largissime prospexisse, verum etiam in eo mulieres, nobili genere ortas, Doem-Vrouwen, id est, canonissas nuncupatas, (sacras virgines Sigewardus num. 22 dumtaxat vocat) constituisse, quæ tamen quam Regulam fuerint professæ, cum non edicant, in hanc hic inquirendum nunc est.

80 Edmundus Martene in secundo suo *Itinere litterario*, anno 1724 Parisiis excuso, instituti Benedictini moniales fuisse, pag. 246 scribit. Verba

AUCTORE
C. B.

in eoque largissime fundato sacras virgines constituit,

E

F

que non moniales Benedictina, ut vult Martene,

AUCTORE
C. B.

Verba Gallica, quibus ibidem facit, huc transcribo, prout ea scriptor anonymus, quem notas aliquas ad monasterii Budicensis Chronicon num. 49 memoratum adiecisse, jam monui, Latine reddidit. Sic habent: Monasterium Boddeken tribus milliariibus Paderborno dissitum undique squalida solitudine, sylvis et montibus cingitur. Initio erat abbatia monialium Benedictinarum fundata a S. Meinulpho diacono, cujus corpus etiamnum ibidem magna populorum religione colitur. Postmodum cum moniales relaxarent institutum monasticum, nomenque assumerent canonissarum secularium, eo increvit morum dissolutio, ut ab episcopo Paderbornensi suppressæ, et earum loco canonici Regulares Congregationis Windesheimensis introducti sint. Ita ille. Schatenus in Annalibus Paderbornensibus ad annum 837 verbis num. 59 huc transcriptis scribit, S. Meinulphum opere et subsidio Corbeiensium monachorum, qui ab anno scilicet 822 novam ad Visurgim Corbeiam incolere coeperant, Benedictinique instituti erant, monasterium Budicense condere cœpisse, idque sese alicubi legisse, Oerhamus in suis ad Sigewardinam Sancti Vitam

Observationibus pag. 420 affirmat. Idipsum forte etiam Marteneus vel apud Schatenum vel apud alium quempiam scriptorem incenerit, hincque Budicense cœnobium fuisse initio monialium Benedictinarum abbatiam, conjecerit. Verum Schatenus, quod de monasterio Budicensi, opere et subsidio monachorum Corbeiensium per S. Meinulphum inchoato, tradit, e Sigewardina Sancti Vita, interpolatione corrupta, exiguæque proinde, ut jam supra docui, aut potius nullius fidei habenda, dumtaxat hausit, uti ipsemet indicat; nec in melioris forsitan notæ monumento, quod se alicubi legisse ait, Oerhamus invenerat. Adhæc, etsi opere et subsidio Corbeiensium Benedictini instituti monachorum ad condendum Budicense cœnobium usus fuisset S. Meinulphus, consequens propterea non est, ut potius, quam hi profitebantur, S. Benedicti Regulam, quam, cui ipsemet adhærebat, canonicæ vitæ institutum a Sanctimonialibus, in monasterio a se constructo, deinde constitutis, observari voluerit. Et vero rem aliter sese habere, ex jam nunc dicendis unicuique, quantum opinor, verosimillimum apparebit.

81 Audi interim, qui Martenei verba proxime recitata seu potius ipsum Marteneum laudatus anonymus in suis ad Chronicon Budicense Notis pag. 118 excipiat. Quod. . vir clarissimus asserat, abbatiam Bôddekensem ab initio fundatam esse pro monialibus Benedictinis, nescio, quo id adstruat fundamento ac documento veteri. Certum enim est ex antiquis monumentis, abbatiam illam ab initio fundatam esse pro canonissis sub Regula Aquisgranensi militantibus, quæ utrum habendæ sint pro Regularibus vel Sæcularibus, non est hujus loci disceptare. Doctam de hac re Dissertationem edidit adm. R. P. Hermannus Busenbaum, celebris scriptor Societatis Jesu in suo præclaro libella, LILIE

UNTER DEN DÖRNEREN. id est, Lilia inter spinas, ubi ostendit, Regulam Aquisgranensem non solum in variis monasteriis canonissarum sæculo nono observatam esse, sed ejus observantiam in monasterio ad S. Cæciliam Coloniæ usque ad annum 1474 perdurasse. Idem testatur canonissis Assindiensis monasterii (in Essen) ab Alfrido episcopo Hildesiensi in litteris foundationis anno 877 Regulam Aquisgranensem canonissarum præscriptam esse; atque eandem affirmat rece-

ptam fuisse a primis canonissis Bôddekenensibus mox in ipsa primæva fundatione. Hactenus anonymus Chronici Budicensis editor, et recte sane; etsi autem antiqua, ex quibus abbatiam Budicensem ab initio pro canonissis sub Regula Aquisgranensi militantibus fuisse fundatam constat, monumenta non nominet, non dubito tamen, quin sacræ virgines, quas S. Meinulphus in monasterio a se conditoprimum collocavit, ad Regulam Aquisgranensem, quod etiam Busenbaum Societatis nostræ sacerdos existimavit, observandam fuerint constrictæ.

82 Hæc enim in vetustis, quas mox huc transcripsi, de monasterii Budicensis fundatione litteris doem-vrouwen, id est, canonicæ seu canonissæ appellantur; concilii autem Aquisgranensis, anno 816 celebrati, Patres, monente Ludovico Pio imperatore, anno imperii ejus tertio, constitutionem seu Regulam ob animarum (verba ipsiusmet concilii) sanctimonialium canonicæ degentium, id est, canonicarum seu canonissarum, salutem, divina inspirante gratia, ex sanctorum Patrum auctoritatibus, velut ex pratis vernantibus quosdam flosculos, collegit et in unum congressit, atque communi voto communique consensu sanctimonialibus tenendam observandamque percensuerunt; jîm vero, cum sacræ Budicensis virgines post illud demum Aquisgranense concilium, uti ex jam supra dictis liquet, fuerint institutæ, verosimile non apparet, aliam ipsis Regulam, quam quæ a Patribus Aquisgranensibus pro sanctimonialibus canonicæ degentibus seu canonissis fuisset constituta, observandam proposuisse S. Meinulphum, qui et ipse una cum ecclesiæ cathedralis Paderbornensis canonicis, quorum unus fuit, ad Regulam, in eodem Aquisgranensi concilio canonicis præscriptam, vitam evexit, ut supra edocui. Canonice ergo, sub Regula Aquisgranensi militantibus, ut scriptor anonymus verbis mox recitatis loquitur, non autem moniales Benedictinæ fuerint virgines sacræ, quas S. Meinulphus in monasterio, a se constructo, constituit. Verum, sciscitabere modo, Regularesne, an Sæculares fuerunt illæ canonicæ?

83 Sæculares utique non fuisse, liquet ex eo, quod, quæ postmodum dictæ fuere Sæculares canonicæ, voto castitatis non fuerint obstrictæ, usque, si quando sese offerret occasio, ad nuptias transire licuerit; sacræ autem virgines seu canonicæ, a Sancto nostro Budicæ institutæ, ad castitatem servandam tenerentur, utpote ex jam dictis Aquisgranensem, quæ castitatem, uti illam legenti patet, præscribebat, Regulam professæ. Adhæc in concilio Aquisgranensi præcipitur iis, quæ se castimonialis nominis professione Domino vixerant, ut in monasteriis jugiter resideant; omnes in dormitorio dormiant, iisque in refectorio comedentibus et religiose silentium tenentibus, continuatim legatur lectio. Et cap. 11 præcipitur abbatissis, ut monasteria Puellarum undique firmissimis circumdant munitionibus, ut nulli nisi per portam pateat aditus. Cap. 18 modus statuitur coercendi intra septa monasterii sanctimonialem incorrigibilem, quia nullatenus huic sæculum repetere fas est. Quæ omnia cum canonissis seu canonicis sæcularibus minime congruant, Regulaque canonissarum Aquisgranensis nihilominus præscribat, sanctimoniales, hanc professæ, canonicæ sæculares non fuerunt, ac proin nec sacræ virgines, quas Sanctus Budicæ instituit. At vero, iniquis, ipsas canonissas, in concilio Aquisgranensi insti-

Aquisgranensium militantibus

E

fuerunt, etsi interim nec Regulares nec Sæculares canonicæ

F

sed canonicæ
sub Regula

C

A *institutas, seculares in Sancti nostri Vita num. 15 facit Gobelinus.*

dicta fuisse
videatur.

84 Fateor, sic habet: verum hic Meinulphi biographus ibidem etiam sic scribit: Sanctus Meinulfus divinæ Majestati placitum... esse, pie præsumpsit, si in loco memorato (*Budicensi vero*) monasterium pro hujusmodi canonissis (*de solis, in concilio Aquisgranensi institutis, fuerat locutus*) de suis bonis et in patrimonio suo fundaret, ut ibi sub custodia castitatis devotum Deo exhiberent famulatum; *Gobelinus ergo, canonissas, in concilio Aquisgranensi institutas, voto castitatis fuisse obstrictas, existimavit, ac proin eas, more sui temporis, quo plures canonissæ et nomine et re, primæ relicta Aquisgranensi Regula, seculares jam erant, ad anteriora tempora relato, Canonissas Seculares perperam facit: quod etiam de quibusvis temporum posteriorum scriptoribus et monumentis, si in iis forte canonissæ, in concilio Aquisgranensi institutæ, Seculares vocentur, est dicendum. Nec propterea tamen eas sanctimonialesque, a Sancto Budicæ statutas,*

B *fuisse dictas canonicas Regulares, concludas: uti enim canonici Regulam Aquisgranensem professi, absque addito vel secularis vel Regularis, simpliciter, ut supra docui, dicti fuerit canonici, ita et de canonissis, Regulam Aquisgranensem professis, factum videtur.*

§ VI. Sancti obitus, sepultura, miracula, corporis elevatio.

Sanctus, cujus
plura gesta
litteris com-
mendata non
sunt.

Budicense monasterium erexisse Sanctum, vitæ sanctitate eluxisse, canonicum Paderbornæ egisse, præsertim ex antiquiori ejus biographo jam docui. Verum plura cum gessisse, utut posteriorum memoria dignissima, quæ litteris commendata non sint, verosimillimum apparet, ut falsitatis habere suspecta vix audeam, quæ de eo Schatenus in *Annal Paderborn.* pag. 114 his verbis commemorat: Nihil a Meinulpho ferventius per omnem vitam actum, quam ut Christi religionem inter

C populares proferret, hominesque rudes, quos ex barbaris Christianos ætas illa formabat, Christi legibus et disciplina excoleret. Quo in opere magnam virtutis et laboris campum sortitus, ita se probavit, ut illum inter primos Evangelii doctores, et sanctissimos Paderbornensis cleri viros posteritas venerata sit. Qua in re, ut in aliis, nihil ex ætate illa magis desideramus, quam scriptorum; qui præclara ejus sacra * enucleatus ad nos transmississent. Hæc ille; quæ sane majorem etiam veri speciem haberent, si quod in fine inuit, Sanctum nostrum, non tantum ut Sanctum, sed etiam ut e primis Evangelii doctoribus a posteritate fuisse honoratum, constaret; verum, utut res hæc habeat, equidem eam nec scriptoris antiqui testimonio, nec fidei sat probatæ documento confirmare queo. Sigewardus, qui et ipse nihil omnino eo faciens suppeditat, monasterii Budicensis fundatione sacrarumque virginum seu sanctimonialium in id inductione relata, miraculum, quo combustum sanctimonialis velamen seu peplum integritati S. Meinulphi restituerit, dumtaxat adhuc narrat, moxque ad edocendum felicem Sancti e vivis excessum prosihiens, num. 26 sic scribit: Postquam Rex regum Militi suo (S. Meinulpho nimirum) gloriosas con-

* an facinora?

tra antiquum serpentem concessit victorias, noluit eum ultra extollere fortuna bellorum; sed maluit ei pariter conferre et præmium et finem laborum. Id ipsum quoque ipse Miles emeritus sitiabat ardentissime... Cumque et Domini et Servi velle concordaret familiariter, sicut huic Domino velle, posse et esse est unum, 3 Non. Novemb., ut voluit, transtulit ad se Servum suum; qui, de terris ad cælos translatus, in monasterio, quod ipse construxerat, terreum corpus cognatæ terræ reliquit.

86 Ita antiquior biographus, Sanctum ætate non anno jam grandævum seu senem obiisse, sat aperte indicans; verum cum nullam prorsus, e qua, quo id anno circiter factum colligas, notam chronicam adjungat, ut tempus S. Meinulphi emortuale aliunde utcumque conemur eruere, necessum est. Gobelinus in Vita num. 25 et tribus seqq. docet, Sanctum nostrum de terra fuisse levatum, cum jam, quinquaginta circiter annis ab obitu ejus elapsis, Arnulphus Romano imperio imperator et Bisio Paderbornensi ecclesiæ antistes præesset. Arnulphus non quidem anno 897, ut loco proxime cit. vult Gobelinus, sed anno 896, uti ad hunc annum Pagius in Criticis ostendit, Romanorum imperator fuit coronatus, annoque 899 excessit e vivis, ut S. Meinulphus vel anno 896 vel aliquo tribus et seqq., de terra fuerit levatus, utque proinde, cum anni circiter quinquaginta, quibus, cum id factum est, e vivis jam abierit, ab anno 896 ordine retrogrado computati deducant ad annum 846, vitam hanc mortalem cum immortalis vel hoc ipso anno vel aliquo e tribus sequentibus commutarit, si re ipsa Sanctus, ut scribit Gobelinus, quinquaginta circiter post obitum annis, Arnulpho Romanorum jam imperatore, de terra fuerit levatus. Et Schatenus quidem huic fere inhærendo calculo Sancti nostri obitum anno 847 innectit, in *Annal. Paderborn.* ad hunc annum sic scribens: Licet annus mortis (S. Meinulphi scilicet) a scriptoribus tam plane consignatus non sit, ad hunc tamen (annum 847) per indicia referre visum est, quod a morte ejus usque ad annum 897, quo corpus ejus solemniter humo levatum est, anni quinquaginta effluxisse referantur, idque Arnulpho rege et Bisone episcopo, factum memoratur, ut jam retro legendo annos, hunc ei annum supremum vitæ fuisse, opinari liceat.

87 Schateno porro hic assentitur, quem num. 847, 18 laudavi, Georgius Garnesfeldt, eodem fere, quo hic, argumento in *Mss. suis ad Gobelinianam Sancti Vitam Annotationibus* cum anno Christi 847 Meinulphi obitum conjungens, aliosque præterea, quos hic enumerare necessum non est sibi hac in re consentientes habet. Verum, præterquam quod ex dicendis certum non sit, Sanctum nostrum vel anno 897, ut Schatenus notat, vel anno 896, aliove e tribus sequentibus, uti ex Gobelini calculo sequitur, de terra solemniter fuisse levatum, unde hoc quinquaginta circiter annis fuisse a Sancti obitu factum, Gobelinus didicit? Ait quidem in priori suo Prologo hic noster biographus, sese, quæ de Meinulpho litteris mandat, ex diversis scripturis antiquis et ex rerum gestarum sibi cognitarum occurso deprompsisse; verum cum simul, quæ qualesse, quas laudat, quasque sibi præluxisse innuit, scripturæ antiquæ fuerint, non edicat, primumque Paderbornensium episcopum Hathumarum, quem ante annum 815 vita non esse functum, ex occurrente apud nos tom. II Augusti de sancto hoc

AUCTORE
C. B.

non anno

E

F